

Georg 947

Georg-B.

504

Handwritten text on the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is partially obscured and difficult to read, but appears to contain a list or index of items.

26 7.
CONTRA MALIGNVM IO
HANNIS ECCII IV DICL
VM, SVPER ALIQVOT
ARTICVLIS, A FRA
TRIBVS QVIBVS
DAM EI SVPPRO-
SITIS, MAR
TINI LV-
THERI
DEFEN-
SIO.

ERRORES ITEM HAERETICI. XXIII.
EX ECCII FRATRVM QV
DOGMATIBVS CON-
SECTANEL.

Two new images

L

fuis com
docuisse
cum pro
solutur
in tridu
cularum
pegi. qu
sitis rel
fingeret
scas fab
bus ma
doctri
speran
lis, vel
cum, n
runt a
eos v
vulgo
hac h
tem su
sunt, i
bi tem
Aut si
venit
sent fa
rentes
& cal
mend
lius n
sanier
ciuit
in ten
eius i
ludun
iam o
spect
spect
nâq
in cu
Ego

In ueris pp

F. MARTINVS LVTHERVVS,
BONO LECTORIS.

Legimus in Euangelio, Iudæos: quando Christum perdere quærebant, nec haberent in quo accusarent: verba eius captasse, atque deprauasse, & crimina aduersus eum, mendacijs suis composuisse. quale est, cum reddenda, quæ sunt Cæsaris, Cæsari docuisset. quod homicidæ illi in aliam partem rapientes, criminati sunt, eum prohibuisse, tributa dari Cæsari. Ita, cum illos templum suum soluturos prædiceret in signum, illi templum dei ab eo soluendum, & in triduo reedificandum interpretantes, tanquam blasphemum accusarunt. In tales & ego: mi lector: nouos quosdam sanctos nuper impegit, qui eadem inuidia languentes, cum Christi verbis per me expositis resistere non possent, cœperunt mendosos aliquot articulos effingere, mihi que adscribere, vt ipsos veros damnaret. Et: vt totam noxas fabulam: sunt nobis finitimi quidam fratres, qui, cum auditoribus meis ad se uocatis, familiariter congressi, priuato colloquio super doctrina mea contenderunt (nam, vt sunt homines de deo penitus desperantes, fame se perituros timent, nisi populum suis nænijs ac fabulis, vel a se, vel suæ farine fratribus excogitatis, sibi cõdiliarent) Quos cum, neque conuincere, neque eorum doctrinæ resistere possent, collegerunt articulos, quos ex eo colloquio male apprehenderant, sparserunt eos ubi poterant, obtulerunt sub meo nomine magnatibus, ac iam vulgo quoque me traduxerunt. Ego: qui eorum ruditatem miseratus: hæc hocce feci. Sciens, quod non modo citra, sed contra quoque uoluntatem suorum, tum maiorum, tum omnium, qui eiusdem professionis sunt, id tentarunt. Scripsi tñ eisdem, primum beneuole monens, vt sibi temperarent ne forte incendium nouum contra seipos conflarent. Aut si fiderent suo ingenio & scientiæ, proximam sibi Vuittebergam ueniret, disputaturi, ac confutaturi errores meos. simul addidi, qui essent falsi, & qua ratione quicque intelligendi. At fratres, non hoc quærentes, quo ueritatem agnoscerent sed, quomodo me detractioibus & calumnijs opprimerent, sperauerunt fore, vt Ecciana autoritate, ex mendacijs ueritatem facerent. et quod male ac temere tentarant, illius nomine publice ornaret. Eccius uero occasionem aduersus me in sanienti libentissime pro modestia sua amplexus, informationes effudit super eosdem, uelut gaudens ac gratulans, quod me proscindere in tergum, neque monitum, neque cognitum liceret. Huc enim maligna eius inuidia ab initio nominis mei semper spectauit. Similem namque ludum, & in uirulentis obeliscis suis, iam antea in me luserat: quæ ego iam diu beneuolentissime nisi ei ignouissem, talẽ forte orbis Eccium spectaret, ut Syluester meus eius comparatione, & doctissimus, & speciosissimus haberetur. Nam, mihi non est difficile, Eccium, Eccianaque scientiam, suis pingere coloribus, qui norim hominem intus & in cute: qui: ut lupus ad philomelam dixit: uox est, ac præterea nihil. Ego uero, & si indignior sum, quam ut his Christi domini mei ten

A ii

*En Christoph vni
pdi dferari*

*Enus 1170
Huy*

Ex 9^a anu lxxv
12 arguunt

Ex an p. 11
va et d. r. r. r.

Ex gaudet in Te
addit

Aug

legit in p. 11
the addit in H. m. 11

rationibus conformer, qui inferna milles merui tamen, quando sic placitum est in oculis misericordiae dei, non abijciam gratiam eius, & cum inuidia inuidisq; ac maleuolis calumniatoribus, libenter negotium habebō non minore fiducia veritatem contra mendacia defensor, quam illi presumpserunt mendacia contra veritatem producere.

Q VARE te lector charissime rogo, in hac re, nec mihi, nec Eccio, nec fratribus illis faueas, sed purae & simplici veritati purum & astutis dijs partium alienum animum aduerte solumq; id specta, nō, quā multa illi vel ego adduxerimus: sed quā apte, quā proprie, vel ad sacra scripturam, vel ad iustam rationis opinionem. quod a te hoc nomine quam enixe peto, qđ mei moris sit, nō adeo multa, sed eadem proprie, & quantum fieri potest: apte ad rem adducere. Ecce centra, vnicus scopus sit, quā plurima, eademq; tum peregrina, tum pugnantia producere solum, vt multa salua coacta, multū spuat nulla profus ratione habita, vnde, qua, quid, aut quo valeat quod loquitur. Neq; em̄ mihi in istis sophistis aliud æque displicet, quam qđ dedita opera, a verbis sacrae scripturae fugiunt. Quorū vnus mos est dicere, sancti sic dixerunt: nunquid tu maior es patre nostro Abraham? Tu vero lector, illud Augustini vtinq; adhibeto fidelissimum documentum, quo dicit, Ego solis eis libris, qui Canonici appellantur, hunc honorem deferre didici, vt nullū scriptorem eorum errasse firmissime credam: ceteros vero, quantalibet sanctitate doctrinaq; præpollēat, ita lego, vt non ideo verum existimem, quia ipsi sic senserunt: sed si canonicorū librorū autoritate, vel probabili ratione, mihi persuadere poterunt. hoc est, qđ b. Paulus quoq; dicit. Omnia probate, qđ bonū est, tenete. Has sancti spiritus regulas Eccius meus semper & egregie cōtempnit, verba textus in sacris literis profus pro fabulis habet. Quo fit, vt neq; scripturas ipsas, neq; patrum, quos iacet sententias recte possit, aut intelligere, aut aptare & hac temeritate impleat illud Pauli, i. Timo. i. volentes esse legis doctores, cum ignorent, neq; quid loquantur, neq; de quibus affirmant. Quae omnia, an vere de Eccio dixerim, iam Ecce tu ipse lector clare videbis. Ceterum, quod in Eccium mihi inuehendi digna esset occasio, quia pactum, quod tanto tu multo nobis Lipsiae extorsit, ipse primus hoc maledicæ scripitionis genere, sine causa rupit, interim dissimulabo. cōtentus, quod fordisrago & maledico calumniatori coactus sum respondere, gaudensq; qđ non mihi, sed suae temeritati imputare cogitur, pacti læsa iura, vale optime lector.

ARTICVLVS PRIMVS

Nihil tenet de concilijs generalibus, quia non res presentant vniuersalem ecclesiam.

Hunc non esse meum, credo, intelligit quicunq; resolutiones meas & dialogum contra Syluestrum legerit, quando id vnicē deploro as

fi. m.

gemo, nos digni quod ipsa frater indicat, inuidia officio fungens sententiam me ostendat se gau virulenta men præsertim, non a me sibi fieri, quod meam p studio nomen test, quam, vt dicta gloria, in CREDO aut sapius errasse generalia, qua At illi pro ruf omne videlicet cilius credo, q cum docerem quod omnia enia & re tem magistra factam adeo his ductio, vt co stere. Ita Cor vnū, vel erra

SE

Pap
Petr

Hic videt
an sophistan
PRIMV
tens hanc pa
culi, sed Ecc
Assumen
euomit prob
tractans, vt
eo eructata
PRIMO
to. Tu es Pe
ra Eccium
est enim m

gemo, nos dignos non esse videre legitimum concilium. Vt taceam, quod ipsa fraternalis latinitas, a tropo meae locutionis abhorrens, satis indicat, inuidiae commentum esse. Sed Eccius: si boni viri voluisset officio fungifratres compescere debuit, aut fratrum Mercurios & sententiam meam (quam utique nouerat ostendere. Nunc vero, vt ostendat se gaudere alienis malis, addit super dolorem vulnere, & virulenta mendacia fratrum confirmat, eo ipso quo non compescit praesertim, non audita parte altera. Certus enim sum, hoc nolle ipsum a me sibi fieri, quod ipse facit mihi. Neque patiar eum se expurgare, quod meam personam non designatam a se forte dicet. Non em alio studio nomen meum his suis laruis ineptissimis interseruisse credi potest, quam, vt haec monstra mihi inureret tantus est homini ex male dicta gloria, inuidiae morbus.

CREDO autem auditores meos forte dixisse, Concilium generale saepius errasse, & errare posse, tum, qd' rara sunt concilia illa legitime generalia, quale Nicenum fuit hoc enim dicentes, verissime dixerunt. At illi pro rusticitate sua, ex particulari mox intulerunt vniuersalem, omne videlicet concilium reprobatum assumentes. Hoc autem eo concilium credo, quod multa similia mihi ab eisdem impacta sunt, nam cum docerem opera quaedam bona male fieri, mox criminati sunt, quod omnia opera bona negarem. Et cum sanctos inuocari pro pecunia & re temporali, parum christianum esse docuisssem, statim inuidia magistra factauerunt, me cum Pighardis negare sanctorum culturam. adeo his Eccianis theologis placet error, & populi christiani seductio, vt eos pro ventre suo, no pudeat etiam aperta veritati resistere. Ita Concilium quodlibet negari a me mentiuntur, vbi aliquid vni, vel errasse, vt errare posse dixi digni plane discipuli Eccio mgro.

SECUNDVS ARTICVLVS.

Papam negauit vicarium Christi.
Petrum negauit principem Apostolorum.

Hic vide: quae te lector: an Eccium meum debeas theologum, an sophistam existimare.

PRIMUM fraternalis inuidia, articulos non integre posuit omittens hanc partem (iure diuino.) nam, si hanc addas, catholici sunt articuli. sed Eccij videamus inaequabilem, & vere Eccianam eruditionem.

Assumens enim articulos confutandos: iure diuino: multam sane euomit probationum crapulam, autoritates scripturae & patrum sic tractans, vt appareat a conuiuio, & a calicibus hanc crapulam ab eo eructatam.

PRIMO probat ex promissione Petro facta, Matthaei decimosexto. Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo &c hoc est, iuxta Eccium. Tu es vicarius Christi, & Apostolorum princeps. Iste est enim modus scripturae interpretandae apud Eccium. Neq; em aliter

A iij

2
Oxter gult ligen

70

Caplu emun

de qd per m
d ligen

de m m d g n
m d ligen

Matthaei 16
ligen

de ligen emun

quando sic bla
tiam eius, &
benter nego
dacia defen
m producere
mihi, nec Eccio,
urum & a stu
ta, no, qua mul
vel ad sacra
e hoc nomine
d eadem pro
ij centra, vni
m pugnancia
nulla profus
quitur. Neq;
f dedita ope
est dicere, san
ham: Tu ve
um documen
ntur, hunc ho
se firmissime
p propolleat,
runt sed si ca
ni persuadere
bate, qd' bo
mper & egre
fabulis habes.
at sententias
impleat illud
ent, neq; quid
vere de Eccio
m, quod in Ec
uod tanto tu
criptionis ge
od fox difrago
nsep qd' non
sa iura, vale

non res
tiones meas
ce deploro as

Matth. l. iij. c. iij. h. iij.

debet eum, qui grāmaticam insigni fastidio contemnens, grāmaticas & puluerulentæ scholæ magistros appellat, qui suas lamias in sacris literis non adorant. Sed videamus sophistæ impias verborum Christi deprauationes.

PRINCIPIO, hoc verbū Christi. Tu es Petrus, &c. oportet qđ habeat vnum, primum, principale, & propriū sensum, in quo Christus ipsum prouult. Hic autē, vel est iste, quod per petram intelligitur Christus ipse, vel Apostolus Petrus vterq; principalis esse non potest. quia, ex duobus sensibus nihil probari potest. Si vtrunq; Ecclius confiteretur, iam prorsus nihil probat. quia, qua facilitate ipse per petram PETRVM, eadē ego Christū accipiam. Immo, non licet, nisi bono moderamine: quod infra dicam: verbum scripturæ de Christo dictum, alteri tribuere. Si autē alterum tantū sequitur, scilicet, qđ petra sit Petrus, nec simul permittit alium quocq; valere, iam impius deprauator est Ecclius, quod demonstro.

PRIMO, quod nusquam in sacris literis Petrus petra dicitur, sed Christus. vt. i. Corin. x. Petra autē erat Christus. Et Matth. vij. Compabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam supra petram. Et infra. Fundata em̄ erat super petram. Adducat ergo Ecclius etiam vel vnum locum scripturæ, vbi Petrus dicatur petra. Plus mihi valet vnius loci scripturæ, quam omnes doctores per Ecclium adducti, quanq̄ nec ipsos recte adduxit, vt videbimus.

SECUNDO, etiam in præsentī loco Christus manifeste distinguit Petrum a petra. Nam, si vellet per petram intelligi Petrū, dixisset. Tu es Petrus, & super te ædificabo ecclesiam meam. At cum reperit petram, manifeste indicat, aliud esse Petrum, & aliud petram, quā per pronomen hanc fecernit a Petro, demonstrat, & exprimit. Et sic ex textu præsentī, facile prohibebo, ne Ecclius possit ostendere Petrū esse petram: sed & textum ipse pessime sibi conscius: ob hoc maxime fugit, quod sentit eum contra se stare, nec posse quicq; ab eo promoueri per ipsum. ideo ad doctores fugit.

TER TIO, quæro an Petrus sit pars ecclesiæ. si est pars ecclesiæ, ergo non potest esse petra in hoc loco: quia Christus dicit, super hanc petram ædificabo ecclesiam meam. Quare Petrus cum ecclesia ædificatur super petram, & non est petra ipsa, nisi Eccliano interpretandi more, idem super seipsum ædificari garras. Vides ne, quid sit relictis verbis scripturæ, patrum dicta sine iudicio legere? Aut ergo Petrus non est petra, super quam ecclesia ædificatur, aut, non est pars ecclesiæ, quæ ædificatur super petram.

QUARTO, verbum ædificari, verbum spiritus est, significans per fidem incorporari, & crescere in Christo. ideo non sine prauitate cogi potest, ad potestatem regendæ ecclesiæ. quæ sine fide geri potest. Nam potest, tam Papa, quam subditus malus esse. Quare prorsus nihil ad rem pertinet tota ista autoritas, quæ nihil de primatu, aut potestate regiminis (quæ sine fide haberi possunt) sed de fide in Christū solum sonat. Sicut & Matth. vij. Fundata em̄ erat supra petram. vbi loquitur de persecutionibus, sed constat, quod potestas regiminis, quæ

de dno, super
m. p. h. iij. c. iij.

Super petram

Vnus l. iij. c. iij.
n. p. h. iij.

2. d. f. iij. c. iij.

Super petram
m. p. h. iij.

Super petram
m. p. h. iij.

fundat Eccles
patiat. Sed fu
tri. ij. docet Pet
Expofitulo erg
turæ, vbi ædit
non fecerit, nil
Non em̄ licet
Sed, & illam f
ædificatur sup
princeps Apo
est) fides est v
ergo Petro hi
ecclesiæ const
confiteretur pe

IAM sec
æque digno E
quia primus
istum sophist
Petrum fuisse
ex nominatio
Andræ tribu
ne, præsertim
tecessores, &
Surgat itaq;
ni Petrinæ o
dream esse p
menta, & an
terior, quia
esse altera m
nales, episco
inter patriar
ior. Et Strep
rector eorum
Lucam nom
trum ante I
re diuino. Et
ad scđm, ea
quæstionis.
tissime. At M
Bartholom
tæ Ecclij, ex
tum dicit ad
nori Episco
rector tene
Sed & Ioha
Petrum. I
is ibi aliu

fundat Ecclesiam ecclesiam, nihil potest in persecutionibus (cum & ipsa
 patitur) sed fundatio fidei in spiritu super Christum seruat. Ita. i. Pe
 tri. ij. docet Petrus, vt super Christum ædificemur domus spiritualis.
 Expositio ergo ab Eccio, vt mihi vnum etiam locum ostendat scrip
 turæ, vbi ædificare significet suum somnium de regimine quod vbi
 non fecerit, nihil est, quod patrum dicta sine textu, line iudicio pferat.
 Non enim licet claro textui contradicere, per quorūcūq; autoritatem.
 Sed, & illam sequelam qua dialectica didicerit, vellem scire. Ecclesia
 ædificatur super aliquid (vt Petrum) ergo illud est vicarius Christi, &
 princeps Apostolorum. Ergo, si supra fidem ædificabitur (sicut verū
 est) fides est vicarius Christi, at hunc vicarium quis videbit? Non
 ergo Petro hic regimen promissum est: vt deprauator cæcus errat: sed
 ecclesie constructio, in spiritu fidei descripta, in cuius Petrus persona
 confitetur petræ, & clauis accipit, vt vnanimiter dicunt sancti patres.
 IAM secundo probat, Petrum esse iure diuino vicariū Christi,
 æque digno Ecclesia sapientia argumento, videlicet ex nominatione,
 quia primus nominatur inter Apostolos Matth. x. Putas ne anxium
 istum sophistam vehementer gauisurum fuisse, si potuisset inuenire,
 Petrum fuisse primo ad Apostolatū vocatū. Nam, qua gloria Eccius
 ex nominationis ordine, Petro primatum tribuit eadem alius ipsum
 Andreæ tribuet, ex vocationis ordine: cum sit prior Petro in vocatio
 ne, præsertim, cum ad hoc autoritas sit PAVLI apostoli: qui ideo an
 tecessores, & magnos apostolos vocat, quia ante se fuissent vocati.
 Surgat itaq; Andreæ aliquis tutor, sicut Eccius Petri: & nominatio
 ni Petrinæ obtendat vocationem Andreæ: & videbis apparere, An
 dream esse primū. Doleo theologiæ titulos in hac ridicula com
 menta, & aniles nugas descendere, quasi ideo aliquis sit potestate su
 perior, quia nominatur prior: cum sic qualibet rem mundi oporteat
 esse altera maiorem, quia potest primo nominari. Nōne inter cardina
 les, episcopos, Immo, vt in scriptura maneamus, Ruben prior est
 inter patriarchas nominatus: & tamen non iure diuino eorum fuit ma
 ior. Et Stephanus prior nominatur inter diaconos, ergo iure diuino
 rector eorum. Et Lucas ante Iohannem in euangelij. Marcus ante
 Lucam nominatur, ergo rector eiusdem. Sed & Iacobus post Pe
 trum ante Iohannem nominatur, ergo Iacobus rector erit Iohannis iu
 re diuino. Et vltimus Ap̄torū a penultimo regetur quia, q̄ ratio primi
 ad sc̄m, eadem erit secundi ad tertium. Tum vide cahos magnum
 quæstionis, Petrus, Iacobus, Iohannes suo ordine nominantur frequē
 tissime. At Matth. x. Andreas locum secundū habet. Philippus tertū.
 Bartholomeus quartū. Sed piger pudetq; me tam insulsæ dialecti
 cæ Eccij, ex ordinis primitate potestatem regiminis inferentis. Quid
 tum dicit ad PAVLVM Gal. ij. qui Petrum postponit Iacobo mi
 nori Ep̄scopo Hierosolymitano: ergo Iacobus ex nominatione erit
 rector tenet consequentia ab autoritate Eccij, per nouam dialecticā.
 Sed & Iohannis. xx. Andreas primus, & nominatur, & vocatur ante
 Petrum. Itaq; vides quā soleat Eccius ludere in sacris literis quod
 quis ibi aliud, quam veritatem quærens.

pat
Edm 90 117
for
for g. alifunda
qua for
Matth
for in g. h. d.
petrus & vna
videtur dicit
117 for
120
gane
Gul...
117

mens, grāmatistas
 las lamias in sacris
 impias verborum
 is, &c. oportet qd
 infum, in quo Chri
 petram intelligitur
 palis esse non po
 Si vtrunq; Eccius
 litate ipse per pe
 immo, non licet, ni
 scripturæ de Chri
 equitur, scilicet, qd
 valere, iam impius
 us petra dicitur, sed
 Matt. vij. Compa
 supra petram. Et
 ergo Eccius etiam
 tra. Plus mihi va
 er Eccium adduc
 manifeste distin
 telligi Petrū, dixit
 eam. At cum repe
 ad iud petram, quā
 & exprimit. Et sic
 ostendere Petrū
 us: ob hoc maxime
 eq; ab eo promoue
 si est pars ecclesie,
 us dicit, super hanc
 s cum ecclesia ædi
 fano interpretandi
 ne, quid sit relictis
 ? Aut ergo Petrus
 non est pars eccle
 titus est, significan
 non sine prauitate
 ine fide geri potest.
 Quare prorsus ni
 e primatu, aut po
 d de fide in Christū
 supra petram. vbi
 ffas regiminis, qua

de
pa

TERTIO probat Eccius egregius eundē primatū ex solutio tribu
 ti Matth. xvij. Nisi esset sibi de errore & defectu veritatis cōscī, pu
 tas ne, tam anxie, tam ridicule quæreret suffragia quātis eger men
 daciū, vt verū videatur. Ita sane anxietas satis, magnū argumentū
 est, se teste cōscientia suscepisse mendacij patrociniū. Nō eger veritas
 simplicissima & aperta, tam extortis ac violentis suffragijs, seipsa
 sibi satis est.

*Quam & multa
 (Thom)*

Ad rem.
 Gratias Eccio, quod Petrū solū æquatū Christo dicit in tributo da
 to, nam nūc discim⁹ Petrū Christo æqualē, cui⁹ prius didicim⁹ esse in
 feriorē & vicariū, ita in arbitrio est Eccij, ex Petro facere, quodcumq;

Obscuro, cur nō vidit, aut oblit⁹ est, qd⁹ æqualitas pas⁹ (visum est.
 sionis, æqualitas miraculorū, æqualitas verbi & multa alia, Petrū nō
 fecit principē, q̄rū q̄libet multo maior est, q̄ æq̄litas tributi dati; sed &
 oēs hoīes æquales sunt in hūanitate, q̄ est oīm summa & admiranda
 æqualitas, ex qua omnis dignitas hominibus & tamen nulli ex hac
 sequitur primatus regiminis.

Quid vero, si æqualitas ista cēsus indicet minoritatē Petri, vt, q̄
 Aplī alij liberi a cēsu fuerūt, vt & textus indicat, qd⁹ cēsum dare sit nō
 filiorū regis, sed seruorū & inferiorū. ideo Christus cū Petro se subie
 cit inferioribus, qd⁹ alijs Aplīs nō p̄cepit, sed & Aplī, cū idem argumē
 tū cōciperent, qd⁹ Eccius, suspicantes, Petrū ob id primū fore, ceperūt
 quærere, quis esset maior: acceperunt autē solutionem argumēti eius
 dem per interemptionem, sequenti capitulo prohibiti, ne quis maior
 inter eos esse cuperet.

Apostoli autē solutionem quidē acceperūt,
 sed Eccius forte maior Apostolis, & etiam Christo, in cōdulibilis, nō
 est cōtentus solutione Christi, adhuc versat quæstionem, & determi
 nat partem contrariam Christo, laudabili more scholasticorū. Et inue
 nit cū suis mendacibus sophistis nouū genus illusionis distinctionis
 volui dicere) sacre scripturæ, dicens. Nō maioritatē ibi, phibitā, sed am
 bitionē. Cū eadē ratione dicendū sit, nō seruitutem, sed cupiditatē ser
 uitutis præceptā, qm̄ dicit Christus, Qui vult maior esse, sit vester ser
 uus. Ille em̄ est mos impiorū istorū deprauatorū. Itaq; autore Eccio,
 nō est necessariū, vt seruiamus inuicē sed sufficit, vt cupiamus seruire;
 sicut opus est nō ambire maioritatē, est tñ maioritas aduenda. Sed
 facessant laruæ lamiarū, & nocturni Eccij lemtres. Christus occasio
 nē ambitionis amputauit, tollens maioritatē, & præbet occasionē hu
 militatis, imponēs seruitutē. Ille ergo maior est in ecclesia, nō, qui mul
 ta ditione dominatur, sed qui multa humilitate seruit. ille est sensus
 purus euangelij, si venena Ecciana excluderis. Cuius ingenū est Abi
 melech imitari, & celsis de saltu zelmon ramis, ignem facere seu: vt
 Isaias. xliij: de ligno scripturæ sibi idolum facere. dum vnū locum ap
 prendit, præcedentia & sequentia penitus cōnectēs. Quis vero
 nō rideat, si dominus & seruus aliquo casu simul capiantur, simul sol
 uant censum æqualiter, statim hunc seruū, cæteris omnibus seruis do
 minum fieri hoc ipso casu. Sed ista mendicitas suffragiorum, indicat
 Eccianam esse causam pessimam.

*Maurus (ur o) //
 Maurus long p̄c
 Maurus m. cog
 Ingenū bar)
 i. Phylax ista*

QVARTO, probat eundem primatum ex confirmatione ei con

q̄ h̄ ḡ h̄ h̄ bar

*vix f̄ f̄ i p̄ f̄
 f̄ i r̄ r̄ r̄ r̄ r̄
 f̄ f̄ h̄ m̄ f̄*

missa & in
 des tua. Et t
 opus est, vt
 le: tica infes
 liber. Quau
 est omnū p
 tur, noua (v

Obscuro
 sit defectur
 ergo quicun
 habent autē
 sicut Paulu
 personali lo
 quam PET
 ij. Cor. iij: h
 cadit, nec de

IAM co
 modo, vt c
 cta, verba
 Alio modo
 Christus ac
 sus. & c. vt
 testas tradi
 mo illorum
 ru ipsum in
 les. Ergo
 exhortari i

Sed ag
 per verbu
 successor P
 indefectib
 & exhorta
 successor P
 tis annis n
 bus confre
 tyranni co
 successores
 tur Eccius
 cio loquen
 mos Dom
 ba Christi
 ces, nec suc
 tor. Hic Ch
 li fide cred
 An noua l
 nificare pe
 uersus fid

Explan

*Math luy d
tradit*

*De Innocentio
Ius quorundam
subiectum*

*Triumphum
p. vii d m
Ius s. r.*

*Math 90
luy
Vly
Vily
alber*

ribus non fugiat: Alijs ergo verbis, iste otiosus dignitatis ac potesta-
tis primatus, statuendus e, hac verba, fidem & officium Petri expo-
stulant: quod si Petri, & successoris aut nihil ad eum pertinent. At,
quis nos certos faciet, quisnam conuersus, fide praestet? Relinquitur
ergo, his verbis, generalem omnibus tradi doctrinam, nihil Petro ex
terni principatus conferri. Quare textus est quaerendus, qui non de fi-
de, aut conuersione praelatorum, sed de sola potestate loquatur, qua
sine fide esse possit. qualis est illa Rho. xiiij. omnis potestas a deo. &c.

SIMILITER dicemus de tributo, quod Petri successor non sit, nisi
si qui aequaliter Christo & Petro, soluerit imperatori & principibus
mundi tributa. vbi ergo manent ecclesiarum priuilegia? Vides ne,
quantum impia Eccij glossa aperiant foramen laicis principibus?
Nam, si tributum aequalitas probat primatum in Petro, debet etiam eun-
dem probare in suo successore, ne sit Christo inaequalis, & Petro disti-
milis. Quia sapientia Eccij, quid aliud discimus, quam omnes pontifi-
ces fuisse impios & haereticos, qui statuerunt de rebus ecclesiae, non alie-
nandis, censu, tributo, vectigali, liberis, Denique, fundit hanc Ecciana
sententia subruit ius Canonicum. Aut confitebitur Rho, pontifi-
ces Petro inaequales, & per hoc non Petri, nec Christi. Sed aliorum
potius Apostolorum esse successores, qui non soluerunt. Ita fit, ut qua-
doquidem tributum pensio honoris & dignitatis fuisse in Christo &
Petro asseritur, successio Petri stare non possit, nisi derici omnes subij-
ciantur potestatibus temporalibus, maxime Rho, pontifex, quem
praeter ceteris conuenit aequali honore & dignitate cum Petro fulgere:
hoc est, omnium maxime subesse, in temporalibus pensionibus.
O Eccij tutorem Rho, ecclesiae, quo clamore me persequeretur, si hoc
cahos malorum fuisset adortus contra priuilegia Rhoma, ecclesiae?
Adeste ergo principes terrae, vtimini iure vestro euangelium vobis
:autore Eccio: tribuit, vt pontifices, Petri successores esse non possint,
nisi vobis pendeant tributa. Immo, auxilio vestro cooperemini, auge-
te dignitatem & honorem illorum id est, vt plus quam ceteri Chri-
sto & Petro aequales sint, plus pendant omnibus alijs.

SED huc rotari debet, qui spiritus sancti verba in suas nugas mo-
litur transformare. Vides iam, hac ratione Eccium omnes articulos
Vicleff & Husz, omniumque Boemorum asseruisse, defendisse decre-
ta, omnesque decretales euacuasse, concilium Constantien, articulorum
damnatorum caput, damnasse. & mirabili circulo id lussisse, vt dum
pro ecclesia contra Boemos pugnat, velut insanus, contra ecclesiam
pro Boemis triumphat.

TERTIO & illud, Tu es Petrus. &c. quando verba Christi sunt
aperta, non cui libet, sed beato Symoni Bariona, qui reuelante pre, Chri-
stu cognouerat, & confessus fuerat, dictum est, Tu es Petrus. tibi dabo,
Non mittam hoc Eccio meo, vt hoc verbu vlli alteri aptet, qua ei,
qui similis sit Petro, habens Christi reuelatione, & spiritum sanctum.
Nam talem successore Petro hac verba quaerunt, nec quae faciunt ad
successorem, sine fide Petri, qui alijs qua istis verbis statui debet. Qua-
re iterum Eccius Donatista & Pighard cogitur dicere, malos pontifices

*Explan
luy
Vly
Vily
alber*

Matth

no esse pot
at, bonos c
sta, oportet
res infantia
ri, tum a bo
ria scz fide
res spiritua
tas, hac ve
sibi contrari
vertex Ap
loru, & pr
no in perfe
pro perfor
persona A
cura, qua h
& contra h

Q VII
dus signifi
Q VII
bulat, ergo
sit huius d
per mare,
Primu
Quare, si
exisse po
si forte gra
SECV
dialectica
stoloru. E
eos ambu
dus, Petru
TER

tiosi affe
du, hoc m
perambu
christianu
pam non
perat qui
Q d f
tutu suoru
ratoru rep
let prate
SEXT
papam co
Hoc ec
Chrysof
est Eccij

nō esse pōtiffices aut hūc textū ad malos nō pertinere, sed tm̄ ad bōos.
 at, bonos certos nemo nouit. Quare i persona eccl'ie ipsa per Petrū dī
 cta, oportet intelligi. Ne habet Eccius, qd' hic obtēdat, nisi forte maio
 res inlanias. Cū em̄ primatus papæ sit res neutra, potens administ
 ri, tum a bonis, tum a malis. Textus aut̄ hic nō de re neutra, sed necessa
 ria sc̄z fide loquatur deinde primatus res tēporalis & externa, fides
 res spiritualis & interna, darū puto cuius, quā apte Ecciana temeri
 tas, hęc verba de primatu exponat. Sed & ipse sentiens Chrysof,
 sibi cōtrariū, addit, qd' Petrus pro Apostolis responderit, tamē os &
 vertex Apostolorū dicitur. Hoc em̄ volui, qd' Petrus sit os Apосто
 lorū, & pro Apostolis respōdet, qd' & Hierony, hoc loco dicit: ergo
 nō in persona sua, sed omniū loquitur. An nō Eccius delirat, qd' hęc
 pro persona Petri inducit contra me, quæ ipse met̄ fatetur pro me, in
 persona Apostolorū, cū Petro fuisse gesta. sed: vt dixi: Eccio non fuit
 cura, quā bene, sed quam multa diceret. nec rarum illi est, simul pro se,
 & contra se, dicere.

Q V I N T O, probat ex Bern̄, quod Iohan, vlti, per mare totus mū
 dus significatur, subijciendus Petro, qui in mari ambulauit.

Q V I D audio, mare significat mūdum, & Petrus super mare am
 bulat, ergo est princeps Apostolorū, & Vicarius Christi: immo, quo
 sit huius dialē, vicæ nouæ festiuior consequentia, Petrus ambulat su
 per mare, ergo successor Petri, est dominus mundi.

Primū, docēdus est Eccius per Augustinū, qd' figura nihil pbat.
 Quare, siue mare significet mūdū, siue cœlū, oportet mūdi vocabulū
 exp̄sse poni ad literā, & ibi ostēdere Petrū ambulare super mūdū, ni
 si forte grāmaticorū cōtēptor, p arbitrio suo qd' libet per qd' libet in

S E C V N D O, esto mare mūdū significet, vide (telligere doceat.
 dialecticū insignē, Petrus ambulat super mūdū ergo est princeps apo
 stolorū. Ex i sequit, qd' Apli sunt mare & mūdus, quia Petrus super
 eos ambulat id est, p̄at? est eis, sic Eccl? Si aut̄ Apli sunt mare & mū
 dus, Petrus qd' est: nōdū q̄so fr̄s meretricis pudescit, a tam insulsis de

T E R T I O, quid sit veri? per mūdū significatur vi (lyrijs suis
 tiosi affect?, quib? inquietamur, velut mare? At hos affect?, hūc mū
 dū, hoc mare, cū quilibet Christian? calcat, & suspēso fidei gradu su
 perambulet ad Christū, in littore gloriæ stantem, Sequetur, quēlibet
 christianū esse papā. Et Eccl? iterū Donatissabit ac Pighardū sabit pa
 pam non esse, qui mare non calcat id est, affectibus mundanis nō im
 perat quia Petrum non refert, nec sequitur.

Q d' si mare cōculcare, sit aliud nihil, q̄ super hoies dñari, sine affec
 tuū suorū imperio, tm̄ externa pōpa fulgere, Quid p̄hibet etiā impe
 ratore tēporalē, esse Petri successorē, cū & ipse super mare hoc ambu
 let p̄tate dñante. sic Eccl? temeritas, q̄ ad scripturas perdedas nata vi

S E X T O, pbat ex cōmissis ouib? Iohan, vlti, vbi (detur, audet.
 papam constitutum dicit a domino, sed m Chrysof, & Grego.

Hoc est, secundū lemures & somnia Eccij, cū nec nomē papæ in
 Chrysof, & Grego, facile inuenias. Sed videamus, hęc enim vltima
 est Eccl? autoritas ex sacris literis perditā (producta volui dicere)

B ij

Oliver
family pen
no neutra
Hum
egist
Quo lōc m
i b i j m
Berugū nō
lōc
figura m
John
Missa m d n o s t r a
dametian
pygardian
John va lōc
John
John
John

... ac potesta
 ... Petri expo
 ... errent. At
 ... Relinquitur
 ... nihil Petro ex
 ... us, qui non de fi
 ... loquatur, quæ
 ... stas a deo, & c
 ... for non sit, ni
 ... & principibus
 ... ia? Vides ne,
 ... principibus
 ... ebet etiā eum
 ... & Petro diffi
 ... mnes pontifi
 ... ecclesiæ, nō alie
 ... hac Ecciana
 ... Rho, pontifi
 ... Sed aliorum
 ... ita fit, vt quā
 ... in Christo &
 ... i omnes subij
 ... omnes, quem
 ... Petro fulgere
 ... pensionibus.
 ... ueretur, si hoc
 ... ma, ecclesiæ?
 ... gelium vobis
 ... le nō possint,
 ... eremini, auge
 ... ceteri Chri
 ... as nugas mo
 ... nes articulos
 ... endisse: decre
 ... enī, articulo
 ... sisse, vt dum
 ... ntra ecclesiam
 ... a Christi sunt
 ... ante p̄e, Chri
 ... us. tibi dabo,
 ... apter, quā ei,
 ... tum sanctum.
 ... q̄cī faciunt ad
 ... ui debet. Qua
 ... malos pōtiffices

John status
John

Est em̄ dialectica eius hæc. Christus dixit ad Petrum Pasce oves meas ergo Petrus est princeps Apostolorū, & vicarius Christi. Hæc em̄ entymemata apud Eccium, vel demonstrationibus sunt potiora. Syluestrū & Syluestrinos rudes passus sum sed eruditos eos redidit Eccius excellentissima ruditate sua. Dico ergo pascere oves, significat aliquñ id quod dominari, præesse, regere secure in otio, & oves nihil curare & sic Eccius grāmatica nouæ magister accipit. Ita nullus est, qui non optet pascere omnes oves Christi, sicut videmus in Romana curia, ad hoc miris artibus contendere. Aliquando, immo sapientius significat verbum dei docere, orare pro ouibus, exemplo bono præesse, etiam animam suam ponere pro eis, totumq; se impendere, vt oves bene habeant. hoc modo, nullus est hodie, qui non in plurimā partem sollicitudinis, immo totam sollicitudinem velit vocari quā plurimos, & totum primatum hoc modo libenter cedere pro hoc primatu nemo certat, nemo ad hunc aspirat, quem omnes libenter admittunt cuiuscunq; & non inuenimus, qui admissonem nostrā curet. Qui contra hunc scriberet, bene tutus esset a censuris ac homicidis istis Romanis adulatoribus immo, nec tantū possumus, vt huius primatus commissionem, vel super tres animas dignentur acceptare. Cur ergo nos persequuntur? Asserimus primatum, optamus, petimusq; vt Rho- pontifex pascat omnes oves tantū abest, vt nos, vel vnguē latum, hæc potestatem ei imminuere velimus, vt vnice ploremus, qd' ne vnguē quidem latum ipsi dignantur eam acceptare. Quare iterū Eccius deprauat verba dei, aut si integra relinquit, Donatistarū hæresim reuocat, statuens, pontificem non pascentem, non esse pontificem quia hæc verba Christi incorrupte seruata, officium imponunt (sane omnium maximū & periculosissimū, scilicet verbi docendi & moriendi pro animabus) aut nihil ad pontificem faciunt. Iam enim erat PETRVS qd' erat, Apostolus scilicet & primus, quando audiuit officium pasce- di sibi impositum.

Addit tandem Eccius coronidem his dictis d. sic sancta mater ecclesia canit. Tu es pastor ouium, princeps Apostolorū, tibi tradidit deus omnia regna mundi. Primam particulam scilicet, Tu es pastor ouium, Eccius satis constanter paruipendit, sicut & ij, quos palpat, quā si seruarent, primum (vt dixi) nemo principatum omnium non tribueret. Verum, neq; pasturam, neq; principatū hunc, neq; regna mūdi hoc modo tradita, vllus pontifex affectat, sed exhorret omnes. Quare sicut verba Christi sunt spiritualia, ita & ecclesia. Omnia regna mundi tradita sunt PETRO, vt doceat. Cui PETRO: Non vni personæ, sed ecclesie & Apostolorū, in cuius persona (vt diximus) audiuit. Tibi dabo clauēs regni cælorum. Eccius vero, tradita regna mundi intelligit ad dominandum, non ad seruendum.

Post hæc inducit patrum dicta (nam in hac materia multum laborat) Primo Cyprianū de simplicitate prælatorum deprauatissime inducit, ita, vt maliciam plusquā inscitia Eccij suam prodat. Cyprianus ibi cōtra nouationes hæreticis loquitur, vbi Eccius malitiose deserpit, quæ pro se videntur stare, cæteris tactis, Verba Cypriani sunt

In vly 701
K
Cant. con.
de petri

pas leg

Cyprianus

Handwritten notes in red ink, including a large 'C' and other illegible characters.

hæc. Quā potestatem cui re miserit vnitatis eius fuit hoc erat sortio præd ficietur, v constituitur Cypriani v gratiam par itatis paril Petrus, vt v rem interpretum esse p cæteri Apo primū data lyrat sed v tis a Petro nit, ita exo narentur. I nes fuisse p Apostoli n & honore g: nōne in roneum ef ficiū regin gui inter o Alioqu pontificis porū regu tuenda m cauendi, q cuiuslibet est vna, q tam in v tis, & toti sic disposu esse Cypri fores prin elia scin potestaten pa erit, qu quot ali, SECV stulus pr cro quan Petrum g

Abul' in Hiero
euang' Hiero

Et qm p'mo
et r' r' r' r' r'

ita dñi, stabili mole fundata est. Respondeo, placet similitudo, sed nunquid Plato philosophorū princeps, mox super phōs dñatus est iure patris; nō, sed excellentiæ doctrinæ & honoris: ita Petrus princeps nō patre, sed honore primatus. Et qd' super eum ædificatū ecclesiā dicit, verū est sensu secundario, vt supra dixi. Alioquin, & ipse Petrus primario sensu, cū sit pars ecclesiæ, super petrā, nō super seipsum ædificatus est. Abulus est verbo euangelij Hiero, hoc loco, qui alibi contrarium dicit, euangelium interpretans ex animo.

for quo cora
sed fuit s'z
per

Q VARTO, Chrysoſt, Matt. xvi. Quid igit Petrus, oim aplorū os & vertex toti cōfortij sublimiora ipsum sapere fecit, & ecclesiæ futuræ pastore cōstituit. Et infra, hūc vniuerso terrarū orbi Christi p̄fecit. Hæc si intelligat de patris iure, sine autoritate dicunt, q̄a verba Christi hoc nō hñt, vt supra dixi. Secūdo, q̄a Chrysoſt, ip̄e nō seruauit, or̄iat' Ep̄us a Theophilo Alexādrino, nō a Romano. Tertio, q̄a etiā si Petrus talis esset, nō ideo Rho, p̄t̄ifex talis esset tū qd' Ap̄tus, iste Ep̄us, tū qd' sanct', ille forte p̄t̄or. Quare sensum Chrysoſtomi ne cū p̄cedētib' pugnet, p̄bo & accepto, qd' Petrus os aplorū fuit, ac per hoc nō in sua persona locut' est & audiuit, Tibi dabo, &c. ita p̄fectus est toti orbi, honore, & in ecclesiæ persona q̄ est mater oim nr̄m.

Chrysoſt.
Et a q' adu'z
Bermony

Q VINTO, iducit Leo c' b'issim' Petrus a dño accepit primatū, Verū est, sed nō successor Petri idē, sed cū decretis nihil ago, q̄a frigidissime tractat verba dei. Qd' v̄o Bern' inducit, nō pugnat. Beda pl' p̄ nobis facit, Petrus cōfite's aplorū personā gessisse, ideo subdole solū nomē ei? Ecce? retulit, meruēs ei? sententiā sibi noxiā adeo sycophāntissat theolog'. Iā & Dionysiu. c. iij. de dñ, no, adducit, q̄ si hic de papa vicario Christi, & Petro super oēs ecclesias cōstituto, dicit' cū nihil illorū vsq̄a sit in Dionysio. Displicet mihi Ecciana ista audacia, q̄ tam contemptrim de omnium ingenijs & studijs sentit vt speret se vniuersis, non secus ac stolidis & stupidis morionibus posse abuti allegans, quæ nusquam sunt. deprauans, quæ vsquam sunt. omniaque pro mera libidine tentans. Quod si omnino placet, nomina autorū coaceruare, consilium dederim, vt martyrologion aut calendarium apprehenderet, ne interim tot mendacijs patrum, & scripturæ verba conspurcetur.

Leo
in d'm'is
Bermony
B. d.
Et a q' b' r'
Dionysio
ad d'm' b' r'
na

SEXTO, Cypriani locum, quem Lipsiæ non potuit indicare, nec modo audeat nominare, nisi quod lib. i. Epistolarum citat, adeo non ipse legit autores, sed per compilatores excerptit dicta, quæ suo seruauit errori quacuncq̄ specie. Respondeo tamen, quod est epistola tertia. li. i. ad Cornelium, quam Lipsiæ nescio ad quem esse somniant.

Cyprianus

Post ista (inquit) adhuc insuper pseudoepiscopo sibi ab hæreticis cōstituto nauigare audent, & ad Petri cathedram atque ecclesiam principalem, vnde vnitas sacerdotalis exorta est. &c. Tunc infert Eccius, ergo Rho, pontifex iure potestatis omnibus superior est. Sic em̄ perpetuo delirant, quicquid voluerit in patrum dictis intelligens. Cyprianus hic contra hæreticos vnitatem ecclesiæ tuetur, nō potestatem Rho, pontificis. principalem vocat ecclesiam, & bene, quia primus Apostolorū ibi Petrus, & inde orta est in alias ecclesias vnitas (inquit) sacerdotalis, vnde & a Petro scilicet, scilicet in superiore autoritatem

Et q' p' d'm'z
q' r' r' r'
Et a q' d' d'
Et a b' r' r' r'

Et q' p' d'm'z
in ar' b' p' l' u' r'

Et q' p' d'm'z
Et a b' r' r' r'

Cyprianus

um fuisse prima
ortū esse? Quid
uisse probatur,
Nunquid ipse
Augustinus, si
vult solum prima

dicta patrum
hic mox suo le
em' nec aduerte
tres hanc pote

in laudem sanc
c nonnulli sanc
unt. quia certum
unt sed nō mox
es ea vllus pa
uatores, omnia
de Petro lege
semel Aug,
nō dicitur, mox
t. Sic quilibet
&c. Verum,
ho, ecclesiæ ap
brum Christi.
ia de Christo
equaq̄, nisi pia
in cōtentione,
sic intelligunt.

Quaq̄
i successor, sed
petri longe mi
esset) Petrus
est super vni
potuit Apoſto
n, quem ipse
a Petro, quā

mbro, & qui
llunt, honoris
mnes tribuūt.
q̄ de primatu
is fecid' adu

& Petrus vt
er quem eccle

De Petro vrbis

Supra p[er] hunc

Hieronymus ad
Eugubij
papa

De primatu vrbis
et regis

Agreus ad
papa

Hieronymus ad
Damianum

Ambrosius ad
decretis

eiudem Cypriani: nō qđ Petrus omnes sacerdotes fecerit, sed quod
Christus Apostolis parem potestatem tribuens, ab vno Petro inci-
piens, vnitatē ecclesię monstraret. Errat ergo Eccius, qui hoc verbo
putat sacerdotes omnes ex vrbe Rhomana venire, & debere haberi.
Sic em̄ nulli Apostoli ordinassent Episcopos. Et ipse met. Cyprianus
nō ex vrbe suam retulit sacerdotiū, nec vllus Aphricę & orientis Epi-
scopus. Qđ Eccius fortiter transit, solum in literis & syllabis, sophis-
tica pertinacia hęcens, quo faciat nobis Cyprianum hęceticū, cuius
verba pro iure suo diuino, contra vitam eiudem torquet.

SEPTIMO, Hiero, ad Euagriū, nec altera vrbis Rhomę, altera
totius orbis existimanda est ecclesia. Vide hunc audacem & im-
pium impostorem. Id. Hiero, id agit ea epistola, qđ omnes Episco-
pi sunt æquales inter se, & p[er] h[er]os eosdem, quos Episcopos esse.
Breuiter, hęc epistola, vel sola funditus euerit adulatoriū dogma Ec-
ciji de primatu papę, iuris diuini, ita, vt Lipsię per eandem a me peti-
tus, coactus sit cōfugere ad cōmentū distinctionis suę inter Aposto-
latū & regimen. Clare em̄ ibi dicit Hierony, Episcopū altero superi-
orem fieri potentia diuinarū, nō sacerdotij dignitate. Eiudem meritū
(inquit) est Episcopus Rhomę & Eugubij &c. Plane ergo patet, Ec-
cium his laruis aliud nō quęsisse, quā vt illuderet simpliciū & ru-
dium animabus, & sancto Hierony, imponeret suas impias deprau-
atōes, dum ea allegat, quę maxie contra eum pugnant. Sed neq[ue]
quid velit possum diuinare, quando dicit, non est altera vrbis Rhomę,
altera totius orbis ecclesia. Hierony, sententia clara est, orbem es-
se maiorem vrbe, sicut ibi dicit ergo id sentiri in Rhoma, quod in to-
to orbe, cum sit vna ecclesia, nec Rhoma diuisa ab vniuersali ecclesia.
Eccius aut puluerulentas grāmatistarū scholas fastidians, suasq[ue] dia-
lecticas sequens, hoc vult. Nō est altera Rhomę, altera totius orbis
ecclesia, ergo papa est vicarius Christi, & princeps Episcoporū (nam
hanc suscepit probandam) Et cōsequentiā est clara, si modo insanire il-
cet, & phrenetico capite syllogizare. Aut forte hoc voluit, nō est eccle-
sia dicenda, quę non est sub Rhomana ecclesia: verum, hęc Eccius,
nō Hierony, dicit, immo Hierony, contrariū dicit, vide epistolam.

Quid ergo mirum, si sophisticę eiusmodi scriptorū discipulos,
prorsus, nec sua, nec aliena intelligant cum, quicquid apprehenderint,
suis afforment somnijs, & contaminent ludibrijs?

Eiudem Hierony, ad Damasum quoq[ue] citat, sed nominatenus fac-
turus lectori simplici suspicionem de re, quę in Hiero, non habetur.
Nam id Eccius quęrit solum, vt qua potestarte, lectorem subuertat
potius, quā erudiat. Hieronymus ibi cum piscatore successore loquit
se dicit, & Rho, ecclesiam cōmendat, qđ nunq[ue] sit hęcetica prauitate
contaminata, sitq[ue] docente Christo supra petram ædificata, his dictis
Hierony, verissimis, Eccius addit aduerbium tantum, quasi hęc solē
Rho, ecclesię cōueniant, quando Christo totam ecclesiam suam, quę
nō est sola Rhomana, super petram ædificaturum se promittat. Ver-
um, quid Eccio & Christo?

OCTAVO, Ambro, adducit ex decretis, nā nō vacat legere origi-

Pr
nalia, nō h
secro, quis h
niū Ap[osto]l
habet tortu
Eccius mir
fidem Petri
nici regulas
Paulus dic
potestate P
IAM si
Petrus ipse
clēsię est f
ipsa, quia h
CRED
nariū Eccl[esi]e
ridet dici v
EVNI
quimur &
sequebatur
la eadem e
in ritibus,
loquacitat
per omnes
est melior
NON
viguit pri
dicit prin
tri, Christ
suo adden
uersalis ec
accipiens.
POST
ria sibi ip
unt pro E
statuunt p
Sed &
statutum
ipsum esse
Aphrican
fica videl
vt lector
Cater
one (vt d
A
Car

Origenes in v. h. l. h. e.

o

...nalla, nō habent hāreditate Petri, qui fidem Petri non habent. Obsecro, quis hāc vñ negavit? An est altera fides Petri & Pauli & omnium Apostolorum? Aut altera fides Rhomanæ ecclesiæ, & totius orbis? habet totus mundus fidem Petri, & Rhomanæ ecclesiæ immo, quod Eccius miretur, Rho, ecclesia habet fidem meam. Quid ergo? habet fidem Petri, ergo Petrus est dominus omnium, iuxta novi huius dialectici regulas sed & prophetæ in ver. test. habuerunt fidem Petri, sicut Paulus dicit. i. Cor. x. eandem escam manducaverunt, ergo fuerunt sub potestate Petri. Aut Eccio magistro hæretici fuerunt.

IAM si habere fidem Petri, est sub Petro esse quam fidem habet Petrus ipse; aut sub quo Petro erit ipse? Ita, si habere fidem Rho, ecclesiæ est sub Rhomana ecclesia esse, sub qua ecclesia est ipsa; an sub se ipsa, quia habet suam fidem?

CREDO te lector iam saturum esse, insulsumque istarum natiarum Ecclesiarum, quas vides, quā sola grāmatica potuisset Eccio diluere, quā rideret dici vtilē ad sacrā scripturā magis, quā sua sordida phārasmata.

EVNDEM iterum allegat Typum Rho, ecclesiæ in omnibus sequimur & nos sane quantum ad fidem attinet. In alijs Ambrosius nō sequebatur. Nam sabbato nō ieiunabat cum Rho, ecclesia & habet illa eadem ecclesia Mediolanensium, vsq; in diem hodiernum alium typum in ritibus, quā ecclesia Rhomana. Nihil ergo est fumus iste Ecclesiæ loquacitatis. Sequimur typum Rho, ecclesiæ, ergo Rho, ecclesia est super omnes ecclesias. Sufficit, quod Eccio ista probentur, qui nec dignus est melioribus dud rationibus, quia sponte errorem sequitur.

NONO, iterum Aug. in Rho, ecclesia semper Apostolicæ cathedræ viguit principatus. Manu: Ecclesie, Aug. ecclesiam Rhomanam habere dicit principatū Apostolicæ cathedræ, qui & alibi, vt li. ij. c. viij. docet, Christ, ecclesias apostolicas, cæteris solet præferre. Eccius vero de suo addens, Principatū apostolicæ cathedræ, intelligit, principatū vniuersalis ecclesiæ, per cathedram, ecclesiam, per apostolicam, catholicā accipiens, nimirum, beneficium grāmaticæ contemptæ.

POST hæc dicit se omittere decreta, & bene facit, quia sunt contraria sibi ipsis. Nam ea, quæ a sordidis Notarijs sunt cōfarcinata, definiunt pro Eccio. Quæ autē a doctis pōtificibus, vt Pelagio, Gregorio, statuant pro me, vt ostendi in resolutione mea nouissima.

Sed & conciliorū nomina recitat, quia nihil in ijs, pro sua sententia statutum est, excepto Constantiensi, quod tñ hic tacer quia nouit & ipsum esse dubium, immo contra se. Ego pro me habeo Nicenū & Aphricanum immo, sex prima & celeberrima, vt in disputatōe Lipsica videbitur. Nihil ergo quarit Eccius nominū istorū cumulo, quā vt lectores idiotas & ignaros stupefaciat & illudat.

Cætera, quæ ad hanc materiam pertinent, vide lector in resolutione (vt dixi) nouissima & disputatis Lipsicæ.

ARTICVLVS QVARTVS.

Canones dixit institutos propter auariciam

Canones dicit institutos propter auariciam
Canones dicit institutos propter auariciam
Canones dicit institutos propter auariciam
Canones dicit institutos propter auariciam

Eccl
qd vng
Com

Satur enim

Eccl quæ dicitur
in vniuersa
in Rho

Aug

Aug qd ecclesia
phn

Eccl dicitur dicitur
de pōtifice Rho

Rho ad i
republicam

Nomen

apostolicam

Republicam
Eccl quæ dicitur

Eccl quæ dicitur
Eccl quæ dicitur

Eccl quæ dicitur
Eccl quæ dicitur
Eccl quæ dicitur

De iure & canonibus
summi pontificis & aliorum pontificum

quia nullus esset casus reseruat^{us} iure diuino,

Summi pontificis & aliorum pontificum

Summi pontificis & aliorum pontificum

Summi pontificis & aliorum pontificum

Summi pontificis & aliorum pontificum

Hunc erroneum probaturus Eccius, multa consarcinauit ex decretis. Nam apud Eccium, ius diuinum in decretis humanis residet, quod apud nos in sacra scriptura regnat: ideo, quicquid ibi blaterat, omitto. Optime scio, non esse praecepta apostolica & statuta maiorum contemnenda: sed hoc queritur, an iure diuino sit vllus casus reseruat^{us}: hoc Eccius nunquam probabit. Quia, supra probatum est, Episcopus omnes esse aequales iure diuino: quare, nullus poterit casum alteri excipere iure diuino: immo, nec Episcopus plebano. Vnde Cyprianus Episcopus in libro primo, reprehendit eos, qui alibi circumcursant, quam in ecclesia sua, vbi peccauerunt, di. Cum statutum sit ab omnibus nobis, & aequum sit pariter & iustum, vt vnusquisque causa illic audiat, vbi est crimen admissum & singulis pastoribus, portio gregis sit ascripta, quam regat vnusquisque & gubernet: oportet vtique eos, qui huius praesumus, non circumcursare: nec Episcoporum cohortem concordiam, sua subdola & fallaci temeritate collidere: sed agere illic causam suam, vbi & accusatores habere, & testes sui criminis possint: haec ille. Vides vnique pastori portionem gregis ascriptam. At nunc vnus grex, quatuor: immo, centum pastores vel depastores habet. Vides nullum casum reseruat^{um}: sed in sua ecclesia quaeque debere poenitere. Si hoc est contra ius diuinum, Cyprianus est haereticus in hoc dogmate: quod & Nicenum concilium constituit.

Nec est quod garrat Eccius, disciplinam Christianam euerti hac sententia. Cur Cyprianus eam & Nicenum concilium non euertit: immo, per Rhoduriam & casum reseruationem disciplina euertitur. Si seruetur hoc Cypriani, & concilij Niceni decretum, minus impunita esset peccandi hodie licentia. Plebani nullam habent potestatem, paulo maiorem Episcopi, totam Rhoduriam. At illic nemo disciplinatur, sed pro pecunijs omnia peccata venduntur: vbi est vrbis meritis indulgentijs, id est, disciplinae euersionibus plena, vsque ad clamorem in caelum.

Miror autem, quod Eccius priorem partem articuli praeteriit: an verum credat nescio, canones institutos propter auaritiam. Hoc enim fratres isti discipuli Ecciani addiderunt. Vere enim obseruant, non suam professionem, nec seipos, sed alios tantum, vt detrahant & criminentur.

Dictum est autem, canones hodie & reseruationes casuum, propter se nihil esse, nisi laqueos auaritiae, non suo vitio, sed Romanentium tyrannorum. Impudentissima enim auaricia est Rhoduriam: si dederis pecuniam, canones & omnia venalia habes: si non, casus est reseruat^{us}: etiam, si promptus sis omnibus canonibus satisfacere, & omnem disciplinam christianam ferre. Hi sunt ergo casus reseruat^{us}, hi canones, qui euertunt disciplinam christianam, & seruiunt auariciae.

Post haec recitat egregius dominus doctor, iuris & theologiae & dialecticae magister, articulos Constantiae damnatos, asserens eos plebano erroris, scilicet hos.

Summi pontificis & aliorum pontificum

De abscisio sui part.
ab

De
No
clesiam
Petri
cathol
Nu
de se, v
laris sa
ma, ecc
Ob
adinu
sam au

Hos
concilium
os iudic
In fi
habet s
tus & h
tenet co
est ius
quod G
trarium
guum C
negem
cus, pra
quod E
matum
tamen
egerun
re hi, q
tem all
lucidis
noscent
uandur
AR
N
qua

*Eno qti dno p... /
... p... f... u... a...*

Papa non est immediatus vicarius Christi,
et Apostolorum.

Decretales epistolae sunt apocryphae.

Non est de necessitate salutis, credere, Rho, ec-
clesiam esse super alias.

Petrus non est, nec fuit caput ecclesiae sanctae
catholicae.

Nullus sine reuelatione assereret rationabiliter
de se, vel de alio, quod esset caput ecclesiae particu-
laris sanctae, vel Rhomanus pontifex caput Rho-
ma, ecclesiae.

Obedientia ecclesiastica, est obedientia secundum
ad inuentionem sacerdotum ecclesiae, praeter expres-
sam auctoritatem sacrae scripturae.

Hos Eccius omnes erroris plenos vocat, tanquam dominus super
concilium, & ecclesiam sanctam cum concilium non omnes errone-
os iudicavit quod ego ex verbis ipsius concilii probabo, & pbaui Lipsiae.

In fine dicit, Petro commissam plenitudinem potestatis, quam
habet suus successor, alij vocati in partem sollicitudinis, sicut dicit sanc-
tus & humillimus Grego. Respondeo, ergo est iure diuino potens
tenet consequentia, ab auctoritate Grego. Cuius verbum apud Eccius
est ius diuinum. Quam crassa autem astutia dissimulat Eccius,
quod Grego, idem quod hic semel dicit, decies ferme alijs locis con-
trarium dicit. Iustum ne est, vt Eccio credamus, vnum locum ambi-
guum Grego, adducunt, & decem alios locos certissimos eiusdem
negemus: de quibus in resolutione mea, quanto rectius hic vnus lo-
cus, praeter intentionem dictus, ad decem alios locos exponetur, qua
quod Eccianis somnijs obtemperemus. Dicit Grego, in epistolis, pri-
matum fuisse a synodo Calcedonenſi oblatum Rho, pontificibus, &
tamen a nullo assumptum si fuit iure diuino primatus, vt triq; impie
egerunt illi, quod obrulerunt, quod non erat eorum offerre, sed redde-
re hi, quod non assumpserunt. Ius enim diuinum, etiam per mor-
tem assumi debet, & nulla causa relinqui. Sed: vt dixi: Eccius, qui in
lucidis scholis versatur alia curat, quam vt grammatica discat: ideo ig-
nosendum inscitiae ei quod neque quid sit, neque, quomodo ser-
uandum sit ius diuinum, nouerit.

ARTICVLVS Q VINTVS ET SEXTVS

Nulla dixit esse consilia euangelica, sed omnia
quae in euangelio sunt, dixit esse praecepta.

C ij

Ri... ad...

*Eno qti dno p... /
... p... f... u... a...*

L...

*De... /
... /*

*... /
... /*

*De... /
... /*

*... /
... /*

*... /
... /*

... quia

... mault ex decre
... is residet, qd
... laterat, omie
... rita maiorum
... casus reserua
... atum est, Ept
... terit casum al
... no. Vnde Cy
... curiant, quam
... omnibus no
... ufa illic audia
... ortio gregis sit
... ytiq; eos, qui
... ha rentem co
... agere illic cau
... minis possint
... scriptam. At
... epastores ha
... quique debe
... est haereticus

... am eueri hac
... non euerit
... iplina euerit
... m, minus im
... bent potesta
... c nemo disc
... est vrbis me
... que ad clamo

... praeterit an
... am. Hoc em
... seruant, no sua
... & criminetur.
... s caluum, pror
... nomanentium
... uria: si dederis
... is est reserua
... re, & omnem
... ati, hi canones,
... cia,
... theologiae &
... terens eos ple

...

*Ex. f. l. d. u. m. h. v. p. l. e. v.
g. a. t. h. e. 1. g. u. e. t. y. d. e. h. e. v. t.*

Dixit etiam, quod deus exigeret summam perfectionem a quolibet christiano, & obseruantiam totius euangelij.

Fratres, qui ex me audierant non esse hunc articulum ab vilo dictum, nihil oserius effinxerunt, saltem priorem partem. Verū, Eccio eram ignoturus, quod alieno mēdacio fuisset seductus, nisi viderē sus nārijs sese ostendere ignarū tam p̄ceptorū q̄ cōsiliōrū. Pōnā ergo articulum integrum, sic dictum est, cōsilia euāgelica non sunt supra, sed infra p̄cepta hoc est, cōsilia sunt quaedam viā & cōpendia facilius & foelicius implendi mandati dei: ideo etiā seruatīs cōsilijs, nōdū impletum est p̄ceptum dei: Nam Rho. vij. Apostolus dicit se seruire legi peccati, & habere peccatum in carne sua (quod vtiq; est cōtra p̄ceptum dei) & tñ viuebat in summo gradu cōsiliōrū. Non ergo distinctio est inter cōsiliū & p̄ceptū, qd̄ cōsiliū plusquā p̄ceptū sit. Sic em̄ errant & nugantur theologi, sed q̄ sunt media cōmodiora ad p̄ceptum, facilius em̄ continet, qui viduus aut virgo est seperatus a sexu, quā copulatus cū sexu, qui cōcupiscentiā aliqd̄ cedit.

Proinde, quā Eccius ex Apostolo adducit, qui loquebatur sapientiam inter perfectos, neq; quid ibi Apostolus per sapientiam, neq; quid per perfectos intelligat, nouit. Idem sapit de statu perfectionis, & satis ridicule argutatur, qd̄ omnes oporteret fieri monachos & virgines, si ad perfectionem summā teneremur, quasi monachos & virgines perfectos faciat status perfectionis (id est, vocabulum perfectionis). Quæram ego ab Eccio, cui sit datum p̄ceptum illud, Non cōcupisces: an virginibus tantū? Si omnibus hominibus, ergo omnes obligantur ad summā perfectionem quia nō cōcupiscere, est summa castitas, quā nec Apostolus Paulus se habere dixit: sed nec virgines eam habent, & tamen omnibus p̄cipitur in cōmuni decalogo. Quid hic faciet: an coniugiū tollet de medio, qd̄ sine concupiscentia stare non potest: at concupiscentia est contra p̄ceptum dei. Bulla theologus. Audi ergo, deus requirit ab omnibus nō concupiscere, ad quod proxime accedunt vidui & virgines, nullus aut̄ attingit, omnibus aut̄ ignoscit, propter gemitū, quo dolent sese non posse attingere, & dicunt, Quis liberabit me de morte corporis huius. Vbi es ergo Eccius, qui propositiones istas temerarias, & seductiuas ausus est asserere, vides ne, te non adeo saltem profecisse, vt vnū p̄ceptum decalogi intelligas.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

Confessionem sacramentalem dixit non esse de iure diuino, sed ex institutione Innocen. iij.

Hunc Eccius eximius noster errorem græcorū vocat, & hebreorū,

*Confessio sacramentalis
p̄ceptum
v. d. l. g. y. R.
p̄ceptum
p̄ceptum
p̄ceptum*

*No. h. u. m. u. g.
p̄ceptum
No. g. y. p̄ceptum*

*Curm
Vid. y.
Vig. y.*

*Confessio sacramentalis
p̄ceptum
p̄ceptum*

*p̄ceptum
p̄ceptum*

*No. g. y. p̄ceptum
p̄ceptum*

& probat Atilis ius diuini iudicabit: Tertius est, ne dimitteret, quod dicitur in gratia, lex latinam

Dico ergo potest iure e qua Christus aduersus p̄fatoribus pr donec confit ab Apostolico nihil nisi quod dantur honor est peccatur

Iam vid confessionem Christum p̄do & ligantia, quod fit

Cuius facti publicetur et, vt ad in scientiarum tendi nulli cibus, gen laborandū

Christum missa, & q retinet de remiserit, r hi male fecit remissio est illud, D mea. Non & poenite vis, tyranni & totius e curant, & cum incit

Canon

Multa legum

§

fu

Clarum est fratres istos esse mendaces. quis enim ita insanat, vt hæc dicat? Nisi forte ista fuerit disputatio, quod lex est virtus peccati & per legem peccatum augetur atq; sic fratres verbum docere, poluerunt pro causam esse. Nam hoc verum est, quod multiplicatis legibus, multiplicentur peccata: ideo infelicissimum genus administrandi est, legibus multiplicatis, ecclesiam Christi liberrimam onerare. Neque enim Rhomana curia alia re magis nocuit ecclesie Christi, quam multitudinem & varietatem legum suarum, quæ mihi videntur esse nouissima, & omnium maxima persecutio: vt, in qua tot irretita conscientie pereant irreuerabiliter: vt turpissimum quæstum sileam, qui legibus istis alitur.

ARTICVLVS NONVS.

Hominem dixit non habere liberum arbitrium.

Hunc, hæresim Manicheorum vocat Eccius. Ego autem inuidiam Eccianam toto corde detestor, quæ tantum candoris non habet, vt permittat eum pure & aperte docere veritatem, etiam si eam noscat: sed inuolucris gaudet delectatus, quod alij in errore maneant, vt discipulos habeat, in vtraque parte contradictionis. Ve tibi gloria maledicta, & maledicat tibi omnis creatura.

Scito ergo lector, & certus esto, Eccium nihil profusus in hac re dissentire mihi, nisi ad meram vocem & speciem. Quod vt noscat, aduerte. Eccius Lipsiæ concessit, lib, arb, ante gratiam non valere, nisi ad peccandum: ergo non valet ad bonum, sed tantum ad malum. vbi ergo libertas eius? Nam omnis homo: saltem rudis: audiens liberum arbitrium, intelligit ipsum æque posse in bonum & in malum: profusus non cogitans, quod solum possit in malum: inde procedit in fiducia sui, præsumens, posse se ad deum, ex suis viribus conuertere.

HAEC esse impia Eccius bene nouit, nec tamen fratres erudit, sed eorum errori impiissime cooperatur. Dico ergo, quod homo habet liberum arbitrium, non, quia sit modo, quale fuit in paradiso (de quo loquitur Eccl. xv. per Eccium, inductus) sed, quia fuit liberum, & potest fieri per gratiam iterum liberum: alioquin, vere est seruum arbitrium. Non ergo liberum arbitrium, tam a facto esse, quàm a debito esse dicitur. Vnde Aug. lib. ij. contra Iul. vocat ipsum seruum arbitrium: & Christus, Qui facit peccatum, seruus est peccati. Et iterum, Nemo potest accipere quicquid, nisi ei datum fuerit, Iohan. iij. Sicut ergo ciuitas vastata, vel collapsa domus, habet qui se nomen & titulum, quæ prius habuit, & posterius habebit, non tamen idem potest, quod prius: ita liberum arbitrium. Quid autem, cum indoctissimis fratribus agat Eccius respondeat, si lib, arbitrium est liberum, cur in potestate Pauli non fuit Rh. vij: facere, quod volebat? Cur seruit peccato, quod odiebat? Ecce in gratia Apostolus captiuum se dicit in lege peccati, & tu homini peccatori tribuis liberum arbitrium? Sed iterum, si liberum est arbitrium, cur oramus, sanctificetur nomen tuum, fiat voluntas tua?

In dicitur
Gloria

ergo cor qd
non habet

vt dicitur de l. iij

for qd h. arb. : ca
ergo lib

Aij

for 1

manus

for in q. h. arb
Lij h. arb
ex

An, vt facilius
sibile est quod
Quid moros
veritati doce
vt dixi. Qu
citatem liber
per gratiam d

AR

Mul
ra, eam qu

Hunc inu
& nomine m
bus idem scri
rus acta mea
Iud, Tu es P
b. Aug, Hier
fuisse petram
maior pars s
dicit, & ab u
se per consec
ædificari sup
principalè
Origenè. R
quia per Pe
satur: sed, qd
em tunc age
ptatem super
ista debuit h
ardet. Nisi c
& recte, stu
iudiciu & f
Similiter
lis, quæ hab
translatio fi
Pauli impro
lagiu impro
& extortan
improbo, q
fuit propol
textum ma
patet lege
stitutionib
sicut glossa

Et qd dicitur in 2° p^o 11

An, vt facilius possimus, sicut Pelagiani dixerunt: Si oramus, impos-
sibile est quod oramus, ac per hoc nullo pacto in libertate nostra,
Quid moror? Aug, dicit cōtemnendos esse, qui ex malicia resistunt
veritati docendos, qui ex ignorantia. Eccius autem hæc nō ignorat,
vt dixi. Quando ergo s. patres liberum arbitrium defendunt, capa-
citatē libertatis eius prædicant quod scilicet verti potest ad bonū
per gratiam dei, & fieri reuera liberum, ad quod creatum est.

*pelagius
Aug
Et qd dicitur
2° p^o 11*

ARTICVLVS DECIMVS.

Multos canones contrarios sacrae scripturae, eamque extorte exponentes.

Hunc iniuriosum in fumos pontifices dicit Eccius, & erroneum,
& nomine meo interfecto, reprehendit me, qd' in actis Augustensibus
idem scripserim, & iniquissime ibi iudicatum. Deinde, cōfaturus
acta mea, & defensurus canones, dicit b. Cyprianū exposuisse il-
lud, Tu es Petrus, &c. quo mō Pelagius exponit dis. xxi. Similiter &
b. Aug, Hiero, Ambro, Bern, Bedā, glos, ord, omnes per Petrū expo-
suisse petram, de his quidē superius satis est dictū arti. ij. &. iij. quod
maior pars sanctorū Petrū gessisse personam Apostolorū & ecclesie
dicit, & abusiue Petrum intelligi per petrā. Nec verba euangelij pos-
se per consequentiam pati hanc expositionē qd' absurdū sit, Petrum
ædificari super seipsum, ideo eos potissimum patres esse sequēdos, qui
principale & ppriū sensum euangelij sequuntur, vt Aug, Hiero, Bedā,
Origenē. Recte ergo dixi Pelagiū violēter exponere euangelium, nō,
quia per Petrū petrā intelligit, qd' hic Eccius peregrina sectatus cau-
satur, sed, qd' personā Petri ibi nō pro Apstōrū persona intelligit hoc
em tunc agebā, nō an Petrus esset petra. Deinde, qd' per petram sibi
ptatem super totā ecclesiā vendicari, qd' verba euangelij nō patiuntur.
ista debuit Eccius cōfutare, & non illicignem extinguere, vbi nullus
ardet. Nisi qd' vt dixi: Ecce iudica dicere fuit ppositū, quā apte autē
& recte, stupidis lectoribus sciebat nō esse necessariū. Qui em vulgi
iudiciū & famā aucupatur, etiā si deliraret (mō sit copiosus) facile obti-

*Acta
Cyprianus
Dicitur
Matth
Et qd dicitur
1° p^o 11
B. de
Origen
Dicitur
1° p^o 11*

Similiter & illud quā theologicè cōfutat, qd' decreta (nebit.
lis, quæ habet verbū Pauli, Translatio sacerdotio, necesse est, vt legis
translatio fiat, dicit me potius glossam quā textū (vt qui sit Aug, &
Pauli) improbasse. Ridiculū caput, quasi textum improbarim, qm Pe-
lagiū improbau, in præcedenti puncto, ac nō potius abusum textus,
& extortam expositionem. Nunquid enim toto hoc negotio textus
improbo, quando deprauationes impias Eccij persequor? Ita hic non
fuit propositum meum textum improbare, Sed, quod pontifices hūc
textum male traherent ad suum sacerdotium, & leges suas vt quilibet
patet legenti. Nā alias non potest dari causa, cur in eo loco de con-
stitutionibus, hunc textū Pauli adduxerint, nisi pro legibus suis
sicut glossa dicit, ECCIUS iuris doctor est, & nescit ex titulu

Paulus Tarsensis

fore vulgi sensu corrupto

enim ita insaniat, vt
ex est virtus peccati
erbum docere, post
multiplicatis legib
us administrandi est
am onerare. Neque
æ Christi, quam mul
identur esse nouiss
t irretita conscientia
tum sileam, qui le

m arbitrium.

Ego autem inuidiam
ris nō habet, vt per
m si eam noiscat sed
maneat, vt discipu
gloria maledicta,

ororibus in hac re dicit
quod vt noiscas, ad
m non valere, nisi
ad malum. vbi er
audiens liberum ar
& in malum pro
procedit in fidu
ous conuerit.

en fratres erudit, sed
o, quod homo ha
uit in paradiso (de
quia fuit liberum,
in, vere est seruum
cto esse, quā a debi
psum seruum arbi
eccati. Et iterū, Ne
ohan. ij. Sicut ergo
omen & titulu, quæ
pore est, quod prius
imis fratibus agæ
in potestate Pauli
deccato, quod odie
lege peccati, & tu
sterum, si liberum
fiat voluntas tua

John

ad hunc p. 77 huj
intelligere scopum legis, in eodem positæ, An est iuris forbilis forte
doctor magis, quam intelligibilis?

ARTICVLVS VNDECIMVS.

Quod plus sit credendum simplici laico scripturam alleganti, quam Papæ, vel concilio, scripturam non alleganti.

Gerson
Hanc Eccius (licet Gerson fortiter ei resisteret) procacem, tum promotiuam hæresis, augmentatiuam pertinaciæ, Generatiuam singularitatis, inobedienciæ, & rebellionis, contra sum, pont, & sa, conolia, & sic similia pulchre latinitatis ornamenta ex grammatica cõtempa.

Ingenium bonum in negligens
Tu vero lector hic Eccium obserua (vt Ecciano more insultem) an non intus & extra, a planta pedis ad verticem vsq; perfusus totus sit hæreticissima prauitate, vna cum suis discipulis fratribus. Quid putas boni sentit, qui scripturæ sanctæ non credendum asserit: Quis vnquã auditus est hæreticus, qui verbo dei non credendum docere præsumpsisset. Sic debent cadere, qui fraterna inuidencia, & adulandi furore perdit, non nisi perniciem, & ecclsiæ, & veritati, p maledicta gloria sua quærunt. Quid hic faciet scriptura sancta est verbum dei quod si alina diceret, audiendum est, etiam præ omnibus angelis, si verbum dei non haberent, nedum præ papa & concilio, sine verbo dei agentibus. O furor, verbo dei non credendum, sed humanis verbis docet Eccius d. s. theologia (id est verborum dei) docent idem sui discipuli, viperæ viperina genimina. I nunc Ecci & docero, quod audire verbum dei, & credere scripturam sanctam alleganti, sit promotiuum hæresis, generatiuum singularitatis, inobedienciæ & rebellionis. Obsecro, vbi nunc est zelus Rho, curiæ vbi principes, vbi pontifices, hæc monstra ferre potestis; Ego tot paucior hostes, propter hominum opiniones neglectas, hic gloriam habet hostis verbi dei, abnegator scripturæ sanctæ.

ARTICVLVS DVODECIMVS.

Dixit non esse necessaria bona opera.

... hunc
Hanc hæreticam pronunciat Eccius, & bene probat sed nonne suadit prodit maliciam & inuidiam, cū sciat me ita non sapere, & tamen a malignis fratribus hanc libenter acceptans, ostendit se malle, vt tam insigniter errarem, quo liceret ei contra me gloriar, quam vt vera saperem, quã pulchra fuisset modestia Ecciana, si istis fratribus restitisset, dicens. Falsum vos dicitis Martini scripta legi, non ita sapit, sed iuxta Bernhardum. Hoc pro Eccio. Cæterum, huius propositionis originem puto esse, quod sæpius docui, bona opera, quæ ex

era gratiam
ta Paulum,
neque quid
cessaria non
quid de lege
le discere, ni
gmine pan
care? Stat
Non su
Sed nece

ART
Deu

Hic
Christi leu
ream, nisi s
cium mecu
andum. O
seriæ & in
valet nisi
mandata c
mulatio, q
seducenda
uissima &
gratia dei
confortat.
nobis, tan
sunt possib
rit imposs
bilis deo
c. xxxvij.

Hanc e
quod in n
diam mih
nes homin
Transf
scitia tract

AR

Christ

De h

In reliquos In Gypso sicut

Mentem
7ta fo
Hanc
for ad q. q. Me
p. n. h. h. h. h. h.
O. q. h. h. h. h. h.
f. p. d. a. q. u. r.
Merito
9°
M. i. n. t. e. n. t. e.
p. n. h. h. h. h. h.
C. o. n. c. i. l. i. u. m.
h. e. r. e. t. i. c. o. r. u. m.
f. o. r. t. i. u. m.
p. n. h. h. h. h. h.
p. n. h. h. h. h. h.
p. n. h. h. h. h. h.
p. n. h. h. h. h. h.

ab instanti primo suæ conceptionis ideo meritum hic æquivoce ac-
pi oportet sed nec scio, an vñq hunc dixerim. Hoc scio, quod quicquid
Christus fecit & obtinuit, nobis fecit & obtinuit, ad implendam vo-
luntatem patris nihil enim sibi quæsiuit. Et hoc sensu, si ab aliquo me-
orum auditorum dictum est, recte dictum est. Nam, id me in popu-
lum concionatum esse, certus sum. Est ergo sensus, Christus merendo
nō sibi, sed nobis seruit. sicut dicit Isa. liij. Seruire me fecisti in p̄cis
tuis. Verum, hæc propositio ideo offendit fratres ruditatis, quod ip-
si populum soleant seducere, & ad magna merita cumulanda exhorta-
ri maxime, operibus a se doctis & electis. quo faciunt, vt homines al-
suescant quærere quæ sua sunt in deo & propter merum commo-
dum deo seruire. Cum ad exemplum Christi, qui propter nullū suū
lucrum aut meritum, sed propter solam voluntatem dei, ad nostram
salutem omnia fecit & nos, non propter vllum cōmodum, debeamus
deo seruire nec cogitare, quam magna mereamur, sed quam bene vo-
luntati dei placeamus. Hanc sanam doctrinam, isti insani fratres &
pseudo propheta non intelligentes, mundum replent erroribus, &
infernum damnatis animabus dum hominibus magis inculcant me-
ritorum vocabula, quam diuinæ voluntatis memoriam. Quod Chri-
stū nō sibi meruisse dixi qui nec quid mereri sit, vñquā cognouerūt,
neq; cognoscere possunt. Mereri em̄, non est animo merendi bona fa-
cere (ita em̄ solent isti meritum deceptores, populū Christi illudere) sed
simplici corde, nullo meriti aut præmij respectu, solo gratuito affec-
tu, gratis diuinæ voluntati obtemperare. Caritas em̄ non quærit
quæ sua sunt, merita vero & præmia, sua sponte, sipe nostrō studio se-
quuntur, ad obedientiam diuinæ voluntatis.

ARTICVLVS Q VINTVSDECIMVS.
Boemos esse meliores Christianos nobis.

Hunc Eccius fortium hæresis, derogantem sacro concilio Constan-
tensi. dicit. Nihil habet pannosus hic & penuriosus theologista, quod
factet, quā concilium Constantiense, quod alias satis dixit, & errasse,
& multa non pro hæreticis, nec erroneis statuisse, quæ Eccius hæreti-
ca & erronea, de proprio cerebro, pro sua temeritate statuit.
Apostolus hic audiendus est. Tu quis es, quis iudicas alienum ser-
uum, suo domino stat, aut cadit.
In fine articulum de canonisatione sanctorum, non satis expressit
ideo nihil possum adhuc dicere nisi quod dicit, ipsum esse scandalo-
sum, & derogatiuum papalis potestatis sibi traditæ. Valde vellem
scire, ex quo loco scripturæ tradita sit potestas papæ, sanctos canoni-
sandi; Deinde, quæ necessitas sanctos canonicandi; Tandem, quæ vi-
litas sanctos canonicandi; Sed, quia ipse hic transiit, transeam & ego,
Nihil dicens, nisi quod mihi non satis placet canonisatio sanctorum,
more, quo vidimus multos canonicari, qui optime se ipsos canonicari
sent: licet non damnem: Canoniset quisq; quantum volet.
Vidisti (inquā) lector charissime, quam iniq; & malitiose me Ec-
cius & fratres quæsierint vt, cum mea calumniari non possent, sua

mihī figm
plerent, in
mirifice po
quasi eorū
mea, sed su
beant tam
cam ergo l
prædictis
lius propo

PRI
sequent
SEC
Probat
stantien, c
pum super
TE
per mil
Patet,
Q
prianon
Quia
Q
Nicola
Quia
SE
lius M
Quia
SE
in hod
Quia
OC
cum si
Quia
lic iuri di

mihī figmenta imposuerunt, vt calumniandi libidinem vt cunq̄ ex-
plere, in qua re, si me non prohiberet christiana professio, vtrosque
mirifice posse tractare. Verum, ne me tam stupidum arbitrentur,
quasi eorum nequitias deprehendere nequeam, tentabo & ipsis, non
mea, sed sua venena proponere, & cogitationes eorum reuelare vt ha-
beant tam otiosi criminatores negotium, quo occupentur. Produ-
cam ergo hic per ordinem articulos hæreticos & errores, quos ex
prædictis eorum calumnijs collegi & videbunt, quanto sit difficil-
lius propria tueri, quam aliena carpere.

**Articuli hæretici Iohannis Eccij, & quo-
rundam fratrum, ex illorum asser-
tis & negatis, per Martinum
Lutherū deducti.**

**PRIMVS, Nicenum concilium cum quatuor
sequentibus est hæreticum.**

SECUNDVS, Aphricanū cōciliū est hæreticū:
Probatur ex Eccianis dictis, quia determinauerunt contra Con-
stantiē, concilium, Rhoma, pontificem non esse vniuersalem Episco-
pum super oēs ecclesias nec Epōs ex vrbe Rhomana cōfirmandos.

**TERTIVS, Orientalis ecclesia fuit plus quam
per mille annos hæretica.**

Patet, quia vixit secundū statuta Niceni, cōtra cōciliū Constantiē.

**QVARTVS, Aphricanæ ecclesiæ, cum Cy-
priano martyre fuerunt hæreticæ.**

Quia vixerunt in eodem puncto, secundū Nicenum concilium.

**QVINTVS, Augusti, Ambrosii, s. Martinus, s.
Nicolaus sunt hæretici.**

Quia nō fuerūt ordinati a Rhomano ponti, cōtra cōciliū Cōsta-
ntiē.

**SEXTVS, Grego, Nazan, Athanasius, Basili-
us Magnus, fuerunt hæretici.**

Quia secundum Nicenū cōciliū, contra Constantiē, egerunt.

**SEPTIMVS, Rhomani pontifices omnes, vsq̄
in hodiernum diem, sunt hæretici.**

Quia approbauerūt statuta Niceni concilij, cōtra Cōsta-
ntiē, cōciliū.

**OCTAVVS, s. Grego, magnus fuit hæreticus
cum suis prædecessoribus.**

Quia oblatum a concilio Chalcedonen. primatum recusarunt, &
sic iuri diuino resisterunt, contra concilium Constantiē.

D ij

13
vlt hls
nt

trm
vlt hls
m p
em

em
vlt hls
m p
em

vlt hls
m p

vlt hls
m p

vlt hls
m p

vlt hls
m p
em

NONVS, Tota vniuersalis ecclesia est hæretica per totum orbem, excepto Eccio & fratribus. Quia tenet Nicenum concilium, euangelio æquale.

DECIMVS, Decreta Rhoma, pontificum plurima sunt hæretica.

Quia determinant, Nicenum concilium euangelij comparandum, contra Constantiensem.

VNDECIMVS, Papa malus, non est papa.

Quia verbum Christi, Tu es Petrus. &c. ei non conuenit cum non sit petra, nisi qui Petro similis sit quoniam per Eccium isto verbo patris autoritas probatur. Hic est Donatistarum & Pighardorum articulus.

DVODECIMVS, Papa non prædicans euangelium, non est papa.

Quia verbum Christi, Pasce oues meas, non seruat quo papa constituitur iuxta Eccium. Idem, si non confirmat fratres suos lapsos & tribulatos, per eundem Eccium.

TERTIVS decimus. Papa non diligens Christum, non est papa.

Quia iuxta Eccium, Petrus papa constituitur per verbum, Pasce oues meas, vbi prius dilectio requiritur a Christo.

QVARTVS decimus, Præcepta decalogi non sunt data, nisi ihs, qui sunt in statu perfectionis.

Quia præceptum, Non concupisces, nulli conuenit seruare, nisi in statu perfectionis, multominus alia grauiora.

QVINTVS decimus, Peccata non posse remitti, nisi cognita & confessa.

Pater ex Iohan. vlt. Quorum remisistis, & ex glossa Eccij sed hoc est erroneum & hæreticum, cum sint occulta & oblita. &c.

SEXTVS decimus, Liberum arbitrium sine gratia esse liberum, ac non seruum.

Contra Paulum, Serui fuistis peccati. &c.

DECIMVS septimus, Rhoma, pontificem esse hæreticum.

Quia exemplo Christi & Petri (quibus est æqualis) non pendit tributum.

DECIMVS octauus, Clerus totus est hæreticus. Quia non soluit principibus secularibus tributum, patet per idem.

In papa malus
papa

Jo

Jo

Jo

L. arb.

In
Chn. Guern

DECI
munitate
sunt hære
Quia contra
bent æquari
pont. potesta

VIC

obediunt
clero, qua

VICE

dendum,
Quia laico s
feris fieri.

VIC

scriptura
Quia Eccio
laico cum se

VIC

cifer & a
Quia Luci
Eccius papa

VIC

mini po
eget. sicu

Hos pe
ther? cont
onibus &
bus, nisi reu

Hæcau
si Eccij & f
minaturus
pus referu
me semper
patientia
nus fiat, &

DĒCIMVS nonus, Iura de privilegijs & immunitate ecclesiarum, & rerum, & personarum sunt hæretica.

Quia contra Christum & Petrum soluentes tributum, quibus debent æquari cū per æqualitatem illam Eccius probavit Rhomani pontificis potestatem.

VICESIMVS, Reges & principes euangelio obediunt, si accipiant maiores pensiones a papa & clero, quam a laicis. Patet per idem.

VICESIMVS primus, Verbo dei non est credendum, sed verbo hominum.

Quia laico scripturam habenti credendo, dicit Eccius, fomentum hæresis fieri.

VICESIMVS secundus, Concilium est supra scripturam, & verbum dei.

Quia Eccius magistro, plus eis credendum, etiam sine scriptura, quam laico cum scriptura.

VICESIMVS tertius, Papa est peior quā Lucifer & antichristus.

Quia Lucifer & Antichristus tantum æqualitatem dei quaerunt, sed Eccius papæ tribuit superioritatem dei, dum eum præfert verbo dei.

VICESIMVS quartus, Præcepta dei sunt homini possibilis, & per consequens gratia dei non eget. sicut Pelagiani dicunt.

Hos pestilentes & blasphemos errores, protestatur Martinus Lutherus contineri in Eccianis & fratrum articulis, cum earum declarationibus & promittit eos conuicturum, & probaturum se de his omnibus, nisi reuocarint sua pessime dicta.

Hæc autem lector tentavi, non curiose longe plura inuenturus, si Eccij & fratrum more, ad viam: quod dicitur: cutem, ea sim examinaturus, quæ ipsi in papyrum expuerunt. Quæ omnia in suū tempus referuo consutanda. Nondum enim Eccium tractavi, quo modo me semper tractat. Erit autem forte, vt canem dormientem iritet, & patientiæ meæ abusum semel soluat. Vale, & ora, vt Eccius meus sanus fiat, & liberetur a miseria insanæ adulationis & gloriæ, Amen.

FINIS

D iij

*Carlo J. f.
P. J. H.*

Jan 7/1611

*Jan 7/1611
L. J. S.
die 16/1611 79
1529
1529*

ia est hæretic
& fratribus.
e.
ntificum plu
gelijs comparan
non est papa.
nvenit cum non
um isto verbo pa
& Pighardorum
radicans euā
quo papa consti
es suos lapsos &
ligens Chris
verbum, Pasce
decalogi nō
ectionis.
eruarē, nisi in sta
on posse res
a Eccij sed hoc
ta. &c.
bitrium sine
ntificem es
als) non pendit
est hæretic?
et per idem.

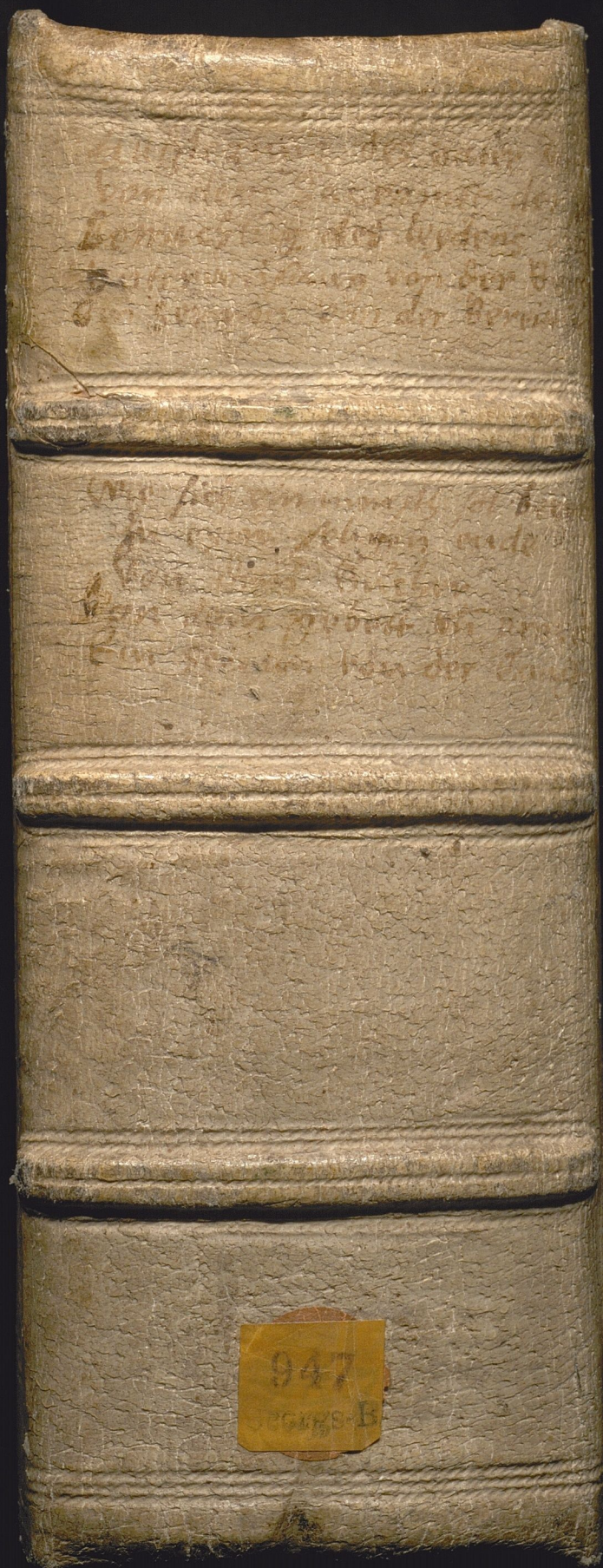

Faint, illegible handwritten text on the top section of the spine.

Faint, illegible handwritten text on the second section of the spine.

947
JG 1785-B

76 77

CONTRA MALIGNVM IO
HANNIS ECCII IVDICL
VM, SVPER ALIQVOT
ARTICVLIS, A FRA
TRIBVS QVIBVS
DAM EI SVPPO:
SITIS, MAR
TINI LV:
THERI
DEFEN
SIO.

